

Тетяна ДЕМЧЕНКО

*аспірант кафедри менеджменту
та управління проектами
ДРІДУ НАДУ*

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПІДВИЩЕННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

У сучасних умовах демократичного розвитку України, розбудови правової держави, становленні інформаційного суспільства, створенні громадянського суспільства гостро постає проблема відповідного кадрового забезпечення фахівців для державної служби, здатних активізувати процеси розбудови держави при прийнятті та реалізації державно-управлінських рішень.

Вироблення загальних принципів формування інноваційних освітніх програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців Україні визнається актуальними потребами, що пов'язані з тенденціями проведення реформи державної служби та сучасної системи освіти. При цьому використання інноваційних освітніх технологій є тим робочим механізмом, який забезпечує результативність програм підвищення професійної підготовки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Компетентність, професіоналізм державних службовців на всіх етапах розвитку держави зумовлює успішність реалізації її цілей та завдань. Поглиблення політичних, економічних, соціальних взаємозв'язків на тлі широкого інформаційного поля формує суспільний запит на управлінців нової генерації [6]. Сучасний державний службовець для громадян – не безособова штатна одиниця певної установи, не чиновник: споживачі послуг чекають від нього компетентного рішення своїх проблем та запитів.

Враховуючи процеси євроінтеграції в державі, вважаємо за доцільне використовувати європейський досвід і в кадровому забезпеченні органів державного управління в Україні, що відповідають загальноновизнаним європейським стандартам, а саме: знання кількох мов, професійне володіння інформаційно-телекомунікаційними технологіями у фаховій діяльності; комунікативні здібності, вміння швидко і адекватно реагувати на мінливі ситуації тощо. Одним із шляхів підвищення професіоналізму державних службовців є ефективне функціонування й удосконалення системи навчання державних службовців. Особлива роль тут належить дистанційному навчанню [6].

Провідні світові аналітичні компанії пророкують йому велике майбутнє і стверджують, що світовий ринок систем дистанційного навчання є джерелом великих можливостей. У кращих вищих навчальних закладах світу створені центри e-learning, що дозволяють пройти дистанційне навчання з отриманням відповідного диплома; активно розвиваються корпоративні навчальні центри компаній і державних структур [3].

Настільки великий інтерес до електронного навчання пояснюється досить просто. В останнє десятиліття відбулися значні зміни на ринку праці: зросли

вимоги до персоналу, практично у всі сфери діяльності почали широко впроваджуватися ІТ-технології, а сам персонал став більш мобільним. Подібні зміни зумовили необхідність створення умов для безперервної, швидкої, гнучкої, і одночасно високоякісної підготовки кадрів [3].

Дистанційне навчання дозволяє підвищити якість освіти за рахунок широкого використання світових освітніх ресурсів і збільшення частки самостійного освоєння матеріалу, причому останнє особливо важливо, оскільки поступово забезпечує вироблення таких якостей, як самостійність, відповідальність, організованість і вміння реально оцінювати свої сили і приймати зважені рішення, без чого немислима успішна кар'єра. Не можна забувати і про те, що дистанційне навчання – єдиний спосіб отримати освіту або підвищити кваліфікацію для тих, хто з ряду причин (відсутність часу, необхідність поєднувати навчання з роботою, територіальна віддаленість від місця навчання та ін.) не може вчитися звичайним очним образом.

Найбільша кількість сьогоднішніх споживачів дистанційного навчання сконцентровано в США і Канаді, а серед європейських країн – у Великобританії, за якою слідує Німеччина, Італія і Франція. У США дистанційне навчання пропонують більше 200 університетів і коледжів тисячі, а кількість дистанційних курсів збільшується приблизно на 30-40 % щорічно. У Великобританії різноманітні дистанційні програми пропонують понад 50 університетів [3].

Світовий досвід доводить, що дистанційне навчання отримує сьогодні все більш широке поширення в державних структурах, де воно незамінне для організації та підтримки постійно діючої системи безперервного підвищення кваліфікації держслужбовців. У сфері державного управління дистанційне навчання дозволяє вирішити питання навчання і підвищення кваліфікації співробітників, що особливо актуально в умовах впровадження нових, у тому числі інформаційних технологій, коли навчання великого числа співробітників часто пов'язано зі значними витратами. Ще більше зростає актуальність дистанційного навчання тоді, коли організація традиційних тренінгів на місцях не тільки підвищує вартість навчання мало не на порядок, а й технічно виявляється більш складною – хоча б через відсутність на місцях потрібних фахівців [3].

Дистанційне навчання можна охарактеризувати як:

- гнучке поєднання самостійної пізнавальної діяльності слухачів з різними джерелами інформації, навчальними матеріалами спеціально розробленими з даного курсу;
- оперативну та систематичну взаємодію з викладачем курсу, консультантами-координаторами;
- здатність брати участь у спільних телекомунікаційних проектах учасників курсу із зарубіжними партнерами (міжнародні проекти), організувати обговорення, презентації груп та індивідуальні презентації проміжних і підсумкових результатів в ході електронних телеконференцій, обмін думками, інформацією з учасниками курсів [1].

Сьогодні найпоширенішими моделями дистанційної освіти при підвищенні кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування є:

- дистанційна освіта як основна форма навчання;
- дистанційна освіта як допоміжний елемент стандартної системи навчання;
- міжуніверситетське навчання (навчання в спеціально створених навчальних класах за допомогою мультимедійних аудиторій та віртуальних лабораторій);
- віртуальні тренінгові навчання [3].

Характерними рисами дистанційної форми підвищення кваліфікації є гнучкість, паралельність, економічність, технологічність, соціальна рівність, нова роль викладача.

На сьогодні досвід навчання за дистанційною формою для державних службовців має Національна академія державного управління та регіональні інститути державного управління. На базі Центру дистанційного навчання Національної академії напрацьовано величезний багаж навчально-методичних та інформаційних ресурсів у сфері підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, успішно впроваджено значну кількість новітніх освітніх технологій, проведено багато науково-дослідних робіт щодо розвитку дистанційної (електронної) освіти та інформаційних освітніх технологій [5].

Також цікавим є досвід DESPRO – швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні», який співпрацює з ВНЗ освітньої галузі державне управління та асоціаціями ОМС у розробці та впровадженні електронних (дистанційних) курсів.

Навчання на е-курсах – безкоштовне. Кількість осіб для участі у навчанні від одного органу місцевого самоврядування, виконавчої влади, чи громадської організації – необмежена. Все, що необхідно для навчання: мати діючу електронну поштову скриньку, регулярний доступ до мережі Інтернет, готовність навчатися принаймні 1 годину в день. До участі у всеукраїнських курсах немає обмежень, списки для участі у регіональних курсах формуються у співпраці з ЦППК та обмежуються певними регіонами [2].

Перспективним та інноваційним в цьому напрямку також є РегіоНет – національна (всеукраїнська) мережа фахівців та практиків з регіонального та місцевого розвитку. Метою створення РегіоНет є об'єднання та професійний розвиток фахівців з регіонального та місцевого розвитку з усіх регіонів України, їх залучення до вироблення та реалізації політики, а також забезпечення для усіх суб'єктів розвитку територій (влади, бізнесу, громадськості) можливості отримати «з перших рук» продукти та послуги, засновані на кращих практиках регіонального та місцевого розвитку України.

Основна діяльність мережі здійснюватиметься через інтернет-портал РегіоНет. Портал буде головним майданчиком для професійних дискусій, дистанційного навчання, обміну досвідом, спільних проектів тощо. Окрім того,

періодично проводитимуться зібрання учасників РегіоНет: щорічні форуми, навчально-практичні заходи.

Кожен учасник Мережі зможе отримати відчутні вигоди від участі у РегіоНет, зокрема можливість підвищувати професійний рівень, мати доступ до передової бази знань та кращих практик, переймати досвід колег та об'єднуватися з ними для вирішення комплексних задач [4].

Перспективним у науковому плані є дослідження теоретико-методологічних засад дистанційного навчання в системі безперервної освіти державних службовців, аналіз зарубіжного досвіду, наукове обґрунтування та практичне створення додаткових стимулів самоосвіти державних службовців, визначення умов та основних чинників, які безпосередньо впливають на ефективність її впровадження, рентабельність дистанційного навчання. Отже, підвищення компетентності, професійного рівня державних службовців за дистанційною формою навчання є перспективним напрямком у сфері підготовки державних службовців в Україні.

Список використаних джерел:

1. Бойко А. Дистанційне навчання в системі підвищення кваліфікації державних службовців / А. Бойко, А Чечель // Схід. – 2015 № 4 (136) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://skhid.com.ua/article/view/51680/47741>. – Назва з екрану.
2. Дистанційне навчання. – Режим доступу : <http://despro.org.ua/>. – Назва з екрану
3. Довідник «Впровадження інноваційних підходів до організації навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування». – К. : КиївЦНТЕІ, 2011. – С. 79.
4. Концепція всеукраїнської мережі фахівців та практиків з регіонального та місцевого розвитку «РЕГІОНЕТ». – Режим доступу : http://regionet.org.ua/ua/Yaka_meta_zavdannya_ta_syt_merezhi_932.html#page_titl. – Назва з екрану.
5. Про центр дистанційного навчання. – Режим доступу : <http://academy.gov.ua/dlc/>. – Назва з екрану.
6. Требик Л. Основні принципи дистанційного навчання у підвищенні кваліфікації управлінських кадрів регіону / Л. Требик. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Trebik.pdf>. – Назва з екрану.